VERSION 4.1 - 2026

PÆDAGOGISK LÆREPLAN

Nørreskovens Naturbørnehave

"Hverdagen tilrettelægges, så alle børn kan udvikle deres potentiale i trygge og tydelige rammer. Børnene skal opleve medbestemmelse i samhørighed med at de lærer at følge fælles regler og rammer.

Der arbejdes målrettet med at styrke børnenes livsduelighed, så de kan indgå aktivt og positivt i fællesskaber. Personalet støtter børnene i at tage ansvar for sig selv og fællesskabet, samarbejde med andre, udvise hensyn, udtrykke sig hensigtsmæssigt samt bidrage med deres ressourcer og indsats.

Målet er, at alle børn forlader børnehaven med de bedst mulige forudsætninger for trivsel, læring, deltagelse og mestring af de udfordringer og muligheder, de møder i skolelivet og senere i livet"

Det Pædagogiske Grundlag

Det pædagogiske grundlag, er vores positionering og klangbund, set i forhold til hvordan en hverdag skal forløbe i Nørreskovens Naturbørnehave. Det er her vi forholder os strategisk til en række forhold, som samlet skal udgøre den forståelse og tilgang, der skal sætte retning for børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

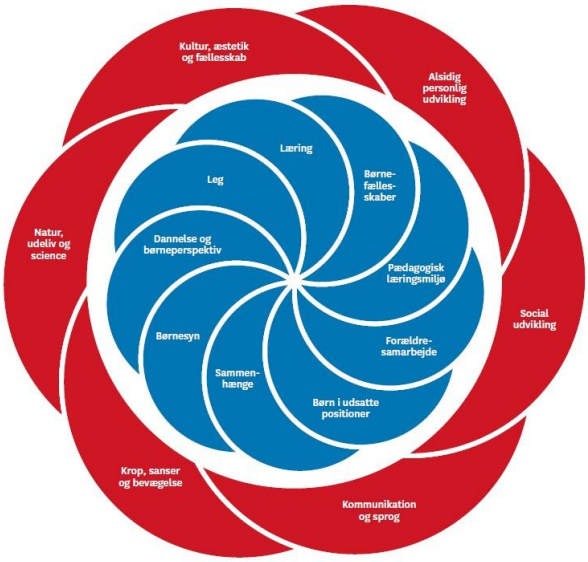

Børnesyn, dannelse og børneperspektiv, leg, læring og børnefællesskaber

Børnesyn

Barndommen har en værdi i sig selv. At være barn er værdifuldt, og børn skal ikke alene forberedes på voksenlivet, men også opleve støtte, vejledning, omsorg og tilknytning i deres tidlige år.

I Nørreskovens Naturbørnehave ønsker vi at understøtte en barndom, hvor der er plads, tid, frihed og ro til at være barn – både som individ og som en del af et fællesskab.

Børn udvikler sig gennem positive forventninger, passende udfordringer og tillidsfulde relationer til det pædagogiske personale. Dette gælder også i de situationer, hvor samspillet kan opleves som svært eller udfordrende. Vi møder børnene med nysgerrighed og troen på deres muligheder for udvikling og deltagelse i fællesskabet.

Børn skal være børn - Voksne skal være voksne. Indbyrdes er vi ligeværdige, men den voksne har det relationelle ansvar. Børns synspunkter skal mødes med passende vægt i forhold til alder, modenhed og kompetencer

Børn er forskellige, og har forskellige behov. De har brug for voksne, der kan opfange og handle på deres signaler, skabe tryghed og støtte op om samspil, relationer og oplevelse af at høre til. *Det handler om at holde hovedet koldt og hjertet varmt* i en hverdag der gerne må være *langsommelig*

Dannelse og børneperspektiv

Hverdagen tilrettelægges, så alle børn kan udvikle deres potentiale i trygge og tydelige rammer. Børnene skal opleve medbestemmelse i samhørighed med at de lærer at følge fælles regler og rammer.

Der arbejdes målrettet med at styrke børnenes livsduelighed, så de kan indgå aktivt og positivt i fællesskaber. Personalet støtter børnene i at tage ansvar for sig selv og fællesskabet, samarbejde med andre, udvise hensyn, udtrykke sig hensigtsmæssigt samt bidrage med deres ressourcer og indsats.

Målet er, at alle børn forlader børnehaven med de bedst mulige forudsætninger for trivsel, læring, deltagelse og mestring af de udfordringer og muligheder, de møder i skolelivet og senere i livet

Leg

Leg har en værdi i sig selv og udgør en central del af børns liv og udvikling. I legen indtager børn forskellige positioner og øver sig i at være undersøgende, eksperimenterende og skabende i relation til deres omgivelser. Legen skaber et betydningsfuldt rum, hvor børn kan udforske og bearbejde tanker, følelser og erfaringer. Gennem leg udvikles børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive kompetencer samt deres identitetsdannelse.

Børns spontane og selvorganiserede leg anerkendes som grundlæggende for deres trivsel, udvikling og dannelse og skal derfor have en central og prioriteret plads i hverdagen i Nørreskovens Naturbørnehave. Samtidig har det

pædagogiske personale et ansvar for løbende at være opmærksomme på legefællesskabernes dynamikker og udvikling samt at understøtte deltagelsesmuligheder for alle børn.

Legen kan forstås som en forestillingsverden, der fungerer som et alternativ og supplement til den konkrete virkelighed. Her får børn mulighed for at afprøve roller, øve sig i at håndtere konflikter og udvikle deres evne til både at indgå i og trække sig fra fællesskaber.

Vi er inspireret af Teksten "" af Sofus og Hedevig Bagger:

Først og fremmest bør man da efter vor mening give hvert barn så megen frihed, som kan forenes med god orden og lydighed. Der bør lægges mest vægt på den frie leg, i hvilken den ledende kun griber direkte ind når børnene mangle stof, eller ikke kunne blive enige (den danske børnehave i side 22:Barndom pædagogikken trædesten, Schmidt og Togsverd, DPP Forlag, 2024)

Det er vigtigt at børnene har adgang til alsidigt kvalitetslegetøj, som inviterer til rolleleg, konstruktionsleg og kognitive udfordringer.

Læring

I Nørreskovens Naturbørnehave foregår læring hele dagen – i leg, rutiner og aktiviteter. Børn lærer både gennem egen leg og i samvær med personalet, f.eks. ture i skoven, som er en central del af hverdagen.

Personalet tager udgangspunkt i børnenes interesser og initiativer og tilpasser aktiviteter derefter. Børnene får mulighed for at undersøge, prøve selv og lære gennem erfaring.

Vi arbejder ikke med faste ugeplaner, projekter eller bestemte metoder, men tilpasser løbende vores praksis til børnegruppen, årstiden, vejret og politisk/ledelsesmæssige tiltag.

Det er vigtigt at børnenes læring understøttes gennem tillidsfulde rammer hvor børnenes nysgerrighed og gåpåmod er i centrum. Den frie leg er grundlæggende for børnenes dag. I aktiviteter afvejes altid forholdet mellem produkt og proces.

Digitale redskaber

Digitale medier bruges Jf. Sønderborg Kommune:

I Sønderborg Kommunes dagtilbud anvendes skærm sjældent og med tydelig tilbageholdenhed. Når skærm bruges, sker det primært som et pædagogisk redskab til at stimulere sprogudvikling og til at understøtte dialog, sang og leg – næsten altid sammen med en voksen.

Data peger på en praksis, der overordnet er reflekteret og fagligt funderet, men hvor der er variation i systematik og tydelighed i pædagogiske mål, hvilket udgør det største udviklingspotentiale.

I Nørreskovens Naturbørnehave er praksis således begrænset til:

- Forevisning af film som understøtter:
    - Oplysning om kulturelle forhold der kvalificerer og nuancerer børnenes forståelse af egne og andres værdier, baggrunde, normer og traditioner
    - Oplevelse af kulturhistorisk kvalitet f.eks. film der supplerer læsning af bøger af danske forfattere
    - Udvider børnenes begrebsverden, og understøtter deres oplevelsesverden f.eks. film fra forlystelsesparker, museer eller feriedestinationer

- Læring omkring flora og fauna f.eks. artsbestemmelse eller dyrefilm/naturfilm fra pålidelige kilder med børn som målgruppe
- Geografisk læring f.eks. via app'en Google Earth, Google Maps, Vesselfinder eller Flightradar
- Læring omkring vejr og vejrfænomener f.eks. DMI.dk
- Læring via AI redskaber f.eks. billedredigering, tekstsammenfatninger eller opgaveformuleringer
- Film og foto, og bearbejdning heraf f.eks. planchefremstilling
- Dokumentations og evalueringsprocesser
- Kognitiv stimulering via spil eller brug af specialpædagogiske redskaber

Brugen af digitale redskaber skal understøtte børnenes udvikling og ikke erstatte leg og fællesskab

Børnefællesskaber

I Nørreskovens Naturbørnehave arbejder vi aktivt for, at alle børn er en del af et fællesskab, hvor de oplever sig set, hørt og inkluderet.

Personalet guider børnene i sociale situationer og hjælper med at forebygge udelukkelse, så alle får mulighed for at deltage.

Der er fokus på, at børn er forskellige. Derfor skaber vi fællesskaber, hvor der er plads til både det, børnene har til fælles, og det, der gør dem unikke. Børnene skal kunne trække sig fra lege, når de har behov

Pædagogisk Læringsmiljø

Det pædagogiske læringsmiljø i Nørreskovens Naturbørnehave tager afsæt i Det Pædagogiske Grundlag og skal i praksis afspejle en tydelig sammenhæng mellem de beskrevne værdier og den måde, hverdagen udmøntes gennem de seks læreplanstemaer med tilhørende mål og indhold. Samtidig danner vores mission – *"En god dag i et udviklende miljø"* – en retningsgivende ramme for det pædagogiske arbejde.

I arbejdet med at etablere et udviklende læringsmiljø er vi blandt andet inspireret af *Dansk Børnehaves System*, herunder afsnittet om "Friluftsleg". Her fremstilles børnehaven som "barnets lille hjem" – et sted præget af tryghed, nærvær og genkendelighed, hvor institutionens karakter ikke træder i forgrunden, men hvor miljøet opleves som omsorgsfuldt og meningsfuldt for barnet. Dette perspektiv forpligter os til at skabe en hverdag, der kombinerer hjemlig tryghed med udviklende fællesskaber.

Vi er desuden inspireret af *mesterlærebegrebet*, hvor læring forstås som noget, der udvikles gennem deltagelse i praksis. Det pædagogiske personale har her en central rolle i at formidle værdier, normer og færdigheder gennem aktiv deltagelse, guidning og samspil i hverdagens aktiviteter

---

Som personale er vi opsatte på at koncepter, idealer og ekstremer ikke skal rammesætte det pædagogiske læringsmiljø. Vores pædagogik skal hvile på sund fornuft uden og det som bidrager positivt i børnenes hverdag

---

Samarbejde med forældre om børns læring

Vi vil gerne møde hver familie i deres livsverden og livsførelse hvor barnets trivsel og udvikling ses som et fælles anliggende

Det betyder at vi skal værdsætte den mangfoldighed som hvert barn og familie repræsenterer. Dette skal dog ses i samspil med at barnet indgår i et fællesskab med fælles værdier og normer, og at der derfor må forekomme en gensidig tilpasning.

<u>Modtagelse og opstart</u>

- Der anvendes en struktureret modtagelsesprocedure "Modtagelse af ny familie"
    - Der indhentes viden om familiens liv og behov for bedre at understøtte barnets første tid i børnehave
    - Overgangbeskrivelse fra dagpleje eller vuggestue giver viden om barnet
- Der afholdes (ved behov) overdragelsessamtaler med forældre, tidligere pasningstilbud og evt. tværfaglige samarbejdspartnere
- Der udleveres en Velkommen folder der informerer om praktiske og pædagogiske forhold

<u>Løbende samarbejde</u>

- Samarbejde om den alderssvarende udvikling med skoleparathed som milepæl, via materialet
    - Omsorg og Udvikling Børnehavestart 3-4 år
    - Omsorg og udvikling Skoleforberedelse 4–6 år
- Der tilbydes samtale med sundhedsplejerske inden barnet fylder 3,5 år
- Mulighed for dagtilbud-hjem samtaler
- Forældremøder afholdes ved behov
- Anvendelse af faglige redskaber som sprogvurderinger og overgangsbeskrivelser
- Fokus på tidlig indsats og forebyggelse af mistrivsel via trivselsvurdering
- Løbende tværfaglig sparring og mulighed for inddragelse af specialister (f.eks. psykolog eller talepædagog)
- Deling af relevant information via Aula og Forældreportalen

Børn i udsatte positioner

Med udgangspunkt i grundtanken *"Børn er mere ens, end de er forskellige"* arbejder vi for, at børn i udsatte positioner kan deltage i hverdagen på lige fod med alle andre børn. Dette sker gennem et stærkt alment pædagogisk miljø, der rummer børnegruppens diversitet og behov.

Børn i udsatte positioner skal opleve sig som en del af fællesskabet på egne præmisser. Vores pædagogiske indsats handler ikke om at skabe lighed, men om at praktisere lighed. Det indebærer særlig opmærksomhed på børn, der har svært ved at finde plads i fællesskabet, samt målrettet arbejde med deres udviklingsbehov.

Almenpædagogikken er udgangspunktet, men suppleres ved behov med specialpædagogiske metoder. Indsatser kan foregå både i det almene læringsmiljø eller i mindre grupper.

Børnenes trivsel og udvikling følges løbende gennem evaluering, bl.a. via TOPI-vurderinger, dialog med forældre samt eventuelle supplerende indsatser. Ved behov samarbejdes med relevante faginstanser, og der handles i henhold til underretningspligten.

Sammenhæng til Børnehaveklassen

Jf. lovgivning, skal der i barnet i dets sidste børnehave år, indgå i et skoleunderstøttende pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen. Der arbejdes både eksplicit og implicit, individuelt og kollektivt med at det enkelte barn bliver skoleforberedt følelsesmæssigt, socialt, motorisk og kognitivt.

Gennem året modtager vi besøg af børnehaveklasselederen på Nørreskov-Skolen. Samarbejdet indeholder små læringsforløb og aktiviteter, samt løbende sparring omkring indsatser i det skoleunderstøttende læringsmiljø.

Indholdet i det skoleunderstøttende læringsmiljø, bestemmes til dels af børnegruppens sammensætning og behov. Forløbet rammesættes af materialet *Omsorg og udvikling – Skoleforberedelse 4-6 år*

Formålet med det skoleunderstøttende læringsmiljø er at give børnene *forudsætninger* for at kunne begå sig alsidigt i skolen. Det skal pointeres at skoleforberedelse er noget der opbygges gennem hele barndommen – både i hverdagens frie leg, rutinesituationer og aktiviteter, såvel hjemme som i børnehaven. Kernen i barnets forudsætninger er *den personlige og sociale udvikling*

I vores registreringssystem laves der en Børneprofil indeholdende data om barnet. Denne præsenteres på et overdragelsesmøde (Hvis kommunal folkeskole er valgt), hvor der er et formaliseret samarbejde. Der er ad hoc samarbejde med privat og friskolerne.

Inddragelse af lokalsamfundet

I Nørreskovens Naturbørnehave ser vi oplandet til stadepladserne som naturlige læringsarenaer for børnene. Derfor benytter vi at de faciliteter som er til rådighed – de værende bådebroer, shelters, naturskole, motorikbaner etc.

Vi samarbejder hvert år med Elstrup Mølle, hvor børnene er på juletur og pynter juletræet på loftet.

Vi er til åbent hus ved Egen frivillige Brandværn.

Vi benytter Stevning Aktivitetshus eller Stevning Børnehus som genhusningssted

Sønderborg Kommune stiller et børnehavebibliotek til rådighed, hvor børn og forældre kan låne bøger med hjem. Bibliotekaren kommer og skifter bøger samt læser højt for en gruppe børn.

Sønderborg Kommune stiller desuden en række tilbud til rådighed bl.a. naturvejledere og arrangementer knyttet hertil. Hertil kommer bl.a. tilbud fra Vidensby Sønderborg, Musikskolen, SONFOR, Sønderborg Sangcenter og bibliotekerne i Sønderborg Kommune.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Fysisk børnemiljø

Der arbejdes målrettet med at skabe gode rammer for børnenes trivsel og udfoldelse:

- Støj: Primært lavt niveau pga. udeliv, men der anvendes en farvekodet støjskala, især ved trængsel i skurvognene. Støjende leg flyttes udendørs.
- Indeklima: Hyppig udluftning og gulvvarme sikrer et godt indeklima. Vådt tøj håndteres dagligt for at undgå fugt
- Plads til bevægelse: Begrænset plads inde, men skoven og udearealer giver gode muligheder for fysisk aktivitet
- Aktivitetsmuligheder: Stille aktiviteter foregår både ude og inde afhængig af vejr
- Garderobe: Små fysiske rammer kræver struktur og opdeling i små grupper. Indretning understøtter selvhjulpenhed
- Faciliteter: LED-lys, gulvvarme, toiletter, puslebord og håndvaske skaber funktionelle forhold

- Udearealer: Tre skiftende stadepladser giver varieret natur og legeformer
- Legetøj: Organiseres i mindre kasser for overskuelighed og stilles frem, så børnene selv kan vælge. Børnene skal have adgang til kvalitetslegetøj der sikrer en alsidig stimulering

Psykisk børnemiljø

Fokus er på trygge relationer og positiv trivsel:

- Tæt samspil mellem børn og personale fra dagens start
- Balance mellem voksenstyrede og børneinitierede aktiviteter
- Atmosfære præget af tillid, respekt og tolerance
- Fokus på dannelse og børns evne til at mestre eget liv
- Negativ eller krænkende sprogbrug accepteres ikke

Æstetisk børnemiljø

Indretningen tager primært udgangspunkt i funktionalitet:

- Børnenes produkter medbringes ofte hjem frem for at blive udstillet
- Udsmykning understøtter læring (f.eks. plakater med bogstaver og dyr)
- Indretningen prioriterer praktiske løsninger frem for pynt

Alsidig personlig udvikling

De 2 mål:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø de 2 pædagogiske mål for børnenes alsidige personlige udvikling?

Tryg opstart og overgang

Ved opstart følges en fast procedure, som sikrer en tryg start for det enkelte barn. Gennem overdragelsesmøder med forældre og dagpleje/vuggestue opnår personalet viden, der understøtter en god overgang

Milepæle og aldersvarende krav og stimulering

Børnene mødes med alderssvarende forventninger og krav, og der er løbende dialog med forældrene om barnets alsidige personlige udvikling f.eks.

- Brug af sut
- Renlighedstræning
- Kognitiv udvikling
- Medieforbrug, både i forhold til kvalitet og omfang
- Fin- og grovmotoriske udvikling
- Sansemotorisk udvikling
- Sproglig udvikling
- Tilknytning

I barnets første år i børnehaven arbejdes der med udgangspunkt i materialet *Omsorg og udvikling – Børnehavestart 3-4 år*. Materialet understøtter barnets trivsel, læring og udvikling i overgangen til børnehavelivet.

I børnenes sidste år i børnehaven etableres et skoleforberedende læringsmiljø, hvor børnene får mulighed for at øve sig i fordybelse, koncentration, selvstændighed og vedholdenhed. Arbejdet tager udgangspunkt i materialet *Omsorg og udvikling – Skoleforberedelse 4-6 år* og har fokus på at styrke de kompetencer, der understøtter en tryg overgang til skolelivet.

Samling som lærings- og dannelsesrum

Der afholdes dagligt samlinger (1–3 gange), hvor børnene deltager i varierede aktiviteter, som styrker deres deltagelseskompetence bl.a. ved at veksle mellem at lytte og iagttage, og tage initiativ. Børnene tilegner sig alsidige sproglige, kognitive, sociale og motoriske færdigheder.

Relationel og omsorgsbaseret tilgang med fokus på tilknytning

Det pædagogiske personale arbejder med en relationel og omsorgsbaseret tilgang, hvor:

- Børn mødes med respekt og positive forventninger
- Relationen bygger på tryghed, tillid, ansvarlighed og gensidighed

Der arbejdes ud fra princippet *"Hellere nærme sig end at fjerne sig"*

Dette betyder, at personalet tager ansvar for relationen og møder barnet med forståelse og åbent sind.

Tilknytning ses som en grundlæggende forudsætning for barnets udvikling. En tryg tilknytning understøtter:

- Udforskning via nysgerrighed og gåpåmod
- Evnen til at indgå i fællesskaber og leg
- Forudsigelighed og evnen til selvregulering

Ansvar, selvstændighed og livsduelighed

Børnene inddrages aktivt i hverdagen, så de har ansvar for alderssvarende opgaver og oplever succes f.eks.

- Passe på egne ting
- Klare af- og påklædning
- Pakke og bære egen taske
- Kan vælge egne lege steder men rydder op efter endt leg
- Deltage i fælles oprydning
- Begå sig hensigtsmæssigt i dagligdags rutiner og arenaer f.eks. sanglege, hente madpakker og måltider
- Begå sig hensigtsmæssigt ved aflevering og afhentning
- Reagere på kropslige signaler f.eks. tørst og behov for toiletbesøg

Børnene mødes med positive forventninger når de udfordres, og anerkendelse, når de lykkes. Vi arbejder ud fra begrebet varm disciplin og frihed under ansvar. Det betyder at de voksne er ansvarlige for, og leder fællesskabet.

Social udvikling

De 2 mål:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø de 2 pædagogiske mål for børnenes sociale udvikling?

Fællesskab på tværs af alder

Børnehaven er ikke stueopdelt. Børnene har mulighed for frit at vælge lege, relationer og læringsmiljøer på tværs af hele børnegruppen. Dette understøtter dannelsen af brede fællesskaber og styrker børnenes sociale fleksibilitet.

Pædagogisk guidning og forventninger

Der arbejdes målrettet med børnenes sociale udvikling gennem aktiv guidning i leg og samspil. Det pædagogiske personale:

- Møder børnene med positive forventninger
- Justerer krav og forventninger individuelt
- Understøtter børnene i at forstå og navigere i sociale sammenhænge

Perspektivforståelse og empati

Børnene støttes i at:

- Genkende og respektere andres perspektiver, også når de er forskellige fra egne ønsker.
- Sætte sig ind i andres oplevelser og følelser
- Mærke og forstå egne følelser

En nysgerrig og reflekterende tilgang

Personalet har fokus på at se bag om barnets umiddelbare adfærd og møder det enkelte barn med:

- Nysgerrighed og åbent sind
- Forsøge på at forstå intentioner - Barnets signaler og adfærd afkodes med henblik på at støtte barnet bedst muligt.

Legen som social læringsarena

Legen er den centrale ramme for børns sociale udvikling. Gennem legen lærer børnene at:

- Tage initiativ og følge andres initiativer
- Forhandle og indgå kompromiser
- Løse konflikter og håndtere uenigheder

- Bearbejde og forstå deres omverden
- Begå sig i forskellige deltagelsespositioner

Personalet er tilgængeligt og deltagende og tilbyder støtte og vejledning, når legen bliver udfordrende, for dermed at kunne

- Rammesætte lege, så alle børn får positive deltagelsesoplevelser
- Invitere til samvær og samspil
- Tilbyde alternativer til leg

Personalet er opmærksomme på, hvilke materialer og rammer der kan udvikle legen, f.eks. ved at tilføre rekvisitter som vand til rolleleg. Børnene har også mulighed for at lege i mindre grupper i skurvogne, hvor der er ro og færre afbrydelser

Sociale læringsprocesser i aktiviteter

Gennem både spontane og planlagte aktiviteter udvikler børnene sociale kompetencer, hvor de lærer at:

- Afkode formelle og uformelle regler
- Indgå i fællesskaber og samarbejde om fælles mål
- Bidrage aktivt og acceptere rammer
- Turtagning
- Kollektiv beskedforståelse
- Udvise opmærksomhed

For at fremme medbestemmelse, nysgerrighed og gåpåmod, arbejder vi ikke med uge eller månedsplaner. Der informeres ved behov via Aula.

Dialog og konflikthåndtering

Dialog vægtes som det centrale redskab i arbejdet med børnene. Konflikter håndteres med fokus på den tillidsskabende dialog. En konflikt har 2 ofre – den der gjorde noget forkert og den det gik udover. Begge parter har behov for hjælp f.eks. råd, vejledning, trøst, beroligelse og regulering

Konsekvenser anvendes med omtanke og altid på baggrund af faglig sparring. Der arbejdes altid med den mindst indgribende konsekvens

Personalet er opmærksom på egen ageren i dialog f.eks.

- Undgår ”hvorfor” spørgsmål i konfliktsituationer
- Er fysisk tæt på barnet under dialog
- Undgår at formulere krav som spørgsmål/valg
- Bruger ”Jeg” fremfor ”du” – undgå ”man”
- Reager på hensigt/intention fremfor adfærd. Vi er nysgerrige på handling og motiver, og undgår at dømme ud fra tidligere erfaringer
- Den første kontakt skal være tillidsskabende

- Deler krav op i delkrav – anerkend hver gang et delkrav opfyldes - Verbalt, highfive, kram/knus, blik,
- Undgår almengyldige budskaber som ”opfør dig pænt”, ”sid ordentligt”, ”Det var ikke pænt gjort” – Vær konkret handleanvisende f.eks. ”Du kan spise ærterne med gaflen, gør sådan her…..” eller ”Benene skal lige under bordet nu”
- ”Nej” er en hel sætning, som godt kan udgøre et svar – Børnene behøver ikke svar på deres hvorfor spørgsmål hvis det er en simpel rutine de skal gennemføre. Vi skal vise vejen og ikke overbevise om vejen og derfor
- Undgå at forhandle eller overtale
- Undgår ”Undskyld” som primær problemløsningsmekanisme
- At personalet altid har det relationelle ansvar, og ikke tillægger børnene generelle adfærdstræk

Børnene mødes med positive forventninger når de udfordres, og anerkendelse, når de lykkes. Vi arbejder ud fra begrebet varm disciplin og frihed under ansvar. Det betyder at de voksne er ansvarlige for, og leder fællesskabet.

<u>At blive set og rost</u>

Det pædagogiske personale er opmærksomt på:

- At alle børn bliver set hver dag
- At anerkende indsats og positive initiativer
- Hvordan ros gives, så den understøtter barnets motivation og selvforståelse

Kommunikation og sprog

De 2 mål:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø de 2 pædagogiske mål for børnenes kommunikation og sprog?

Fokusområder for sprogudvikling

Arbejdet tager udgangspunkt i centrale sproglige kompetencer:

- Ordforråd: Udvikles gennem dialog, højtlæsning og nærværende samspil
- Narrative kompetencer: Evnen til at fortælle sammenhængende historier, som understøtter både sprog og leg
- Lydlig opmærksomhed: Arbejde med rim, stavelser og lyde i ord
- Skriftsprogskoncepter: Introduceres gennem højtlæsning

Samling som sprogligt læringsrum

Ved samling arbejdes der målrettet med sproglig, kognitiv og social udvikling gennem aktiviteter som:

- Dialog om aktuelle emner (f.eks. årstider, vejr og oplevelser i børnegruppen)
- Højtlæsning, rim og remser
- Arbejde med plancher (f.eks. kategorisering og tillægsord)
- Sanglege som f.eks. "Jeg gik mig over sø og land"
- Synge
- Lege som "tegn og gæt"

Sprogkultur og fællesskab

I hverdagen møder børnene et aktivt og bevidst sprogbrug:

- Der tilbydes musik som en del af det sproglige miljø, primært klassisk dansk børnemusik
- Der anvendes primært danske ord og vendinger
- Håndsoprækning bruges til at støtte dialog og turtagning
- Personalet guider samtaler, så børnene reflekterer over sig selv og deres omverden

Det pædagogiske personale er nærværende og understøtter sproget ved at:

- Sætte ord på børnenes oplevelser
- Dele egne tanker og beskrivelser

- Guide og forklare i rutinesituationer som garderobe, bleskift og ventesituationer
- Formidle egen viden f.eks. om natur

Der arbejdes aktivt med en anerkendende sprogkultur:

- Fornærmende eller distancerende sprog tolereres ikke
- Børn støttes i at forstå betydning af ord og får tilbudt alternative formuleringer
- Der er forståelse for, at børn eksperimenterer med sproget

Visuelt læringsmiljø

Det fysiske læringsmiljø understøtter sproglig udvikling gennem plancher og plakater, f.eks.:

- Dyr, fugle, træsorter, dyrespor, sten og blade
- Alfabet, tal og mængder
- Rim, remser og rimepar

Der arbejdes desuden med skaleringsværktøjer fra NEST, blandt andet i forhold til passende stemmeføring i forskellige situationer.

Litterær dannelse

Børnene har adgang til bøger med et varieret indhold. Børnehaven er en del af Sønderborg Kommunes ordning "Børnehavebibliotek", og har adgang til Bogglad litteratursamling.

Børnene introduceres for en bred vifte af litteratur:

- Klassisk dansk børnelitteratur
- Nyere dansk litteratur
- Internationalt anerkendte værker (f.eks. Brødrene Grimms eventyr)

Højtider og traditioner kobles altid til sproglige aktiviteter, f.eks.:

- Rim og remser
- Sange tilpasset højtiden
- Højtlæsning f.eks. Peters Jul og Juleevangeliet

Sprogstrategi og målrettet indsats

Der arbejdes med udgangspunkt i Sønderborg Kommunes sprog- og læsestrategi. Indsatserne har både et generelt og et målrettet fokus. Der søges viden og støtte ved sproglige udfordringer

Fokusområder for sprogudvikling

Arbejdet tager udgangspunkt i centrale sproglige kompetencer:

- Ordforråd: Udvikles gennem dialog, højtlæsning og nærværende samspil
- Narrative kompetencer: Evnen til at fortælle sammenhængende historier, som understøtter både sprog og leg
- Lydlig opmærksomhed: Arbejde med rim, stavelser og lyde i ord
- Skriftsprogskoncepter: Introduceres gennem højtlæsning

Krop, sanser og bevægelse

De 2 mål:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø de 2 pædagogiske mål for Krop, sanser og bevægelse?

Grovmotorik og kropslig udfoldelse

På stadepladsen kan børnene opsøge forskellige miljøer med fokus på grovmotorisk udfoldelse. Det pædagogiske personale er aktivt deltagende og understøtter det enkelte barns lyst til at udforske egne evner og udvikle gåpåmod. Dette sker blandt andet ved at:

- Gynge børnene
- Klatre og lege med bolde og hulahopringe
- Lade børnene adgang til legetøj og redskaber

Balance mellem aktivitet og ro

Hverdagen tilrettelægges med en vekslen mellem aktive og rolige perioder:

- Samling: Foregår uden legetøj og genstande, hvor børnene øver sig i at finde ro og rette opmærksomheden mod fællesskabet
- Måltider: Afvikles med rolig samtale, hvor børnene har fokus på måltidet og nærvær. Personalet fordeler sig ved bordene
- Rolige aktiviteter: Børnene kan opsøge aktiviteter ved borde med f.eks. puslespil, Lego Duplo og tegning
- Skurvogne: Anvendes som rolige rum, hvor mindre grupper kan fordybe sig i lege som rolleleg, dukkeleg eller konstruktion

Ture og bevægelse i varieret terræn

Der gennemføres både planlagte og spontane ture i nærområdet, hvor børnene møder varieret terræn og udvikler deres motoriske færdigheder. Lokale faciliteter inddrages, f.eks. motorikbanen ved Nordals Naturskole.

Der er fokus på, at ture indeholder motoriske udfordringer som:

- At løbe op ad bakker
- At krydse en bæk
- At bevæge sig i ujævnt terræn

Børn, der oplever udfordringer, støttes særligt, så de får positive og meningsfulde oplevelser.

Sansemotorik og grundbevægelser

Der tilbydes både planlagte og spontane aktiviteter med fokus på sansemotorik og grundbevægelser såsom:

- Krybe, trille og kravle
- Sanglege og bevægelseslege

Disse aktiviteter understøtter blandt andet børnenes opmærksomhed, impulskontrol og kropskoordination.

Kropsbevidsthed og selvhjulpenhed

Børnene inddrages i forhold til egen krop og behov:

- Toiletbesøg foregår individuelt ud fra barnets behov – ikke som fælles aktivitet
- Børnene opfordres til at lytte til kroppens signaler og udvikle indre styring f.eks. opfordres til at drikke når de er tørstige
- Påklædning bruges som læringssituation med fokus på selvhjulpenhed

Toilettræning begynder når barnet er trygt i hverdagen. Ved behov indledes dialog med forældre om renlighed og personlig hygiejne frem mod skolestart.

Børnehaven er opmærksom på hvorledes sprogbrug, leg og organisering kan fremme kønsstereotyper, og hvorledes dette påvirker eller begrænser børnenes udfoldelsesmuligheder

Konstruktion og finmotoriske færdigheder

Børnene har adgang til forskellige materialer der understøtter finmotorisk udvikling:

- Tegne- og skriveredskaber
- Redskaber som saks, lim og lineal

Der tilrettelægges aktiviteter og samvær, hvor disse materialer indgår.

Børnene har adgang til konstruktionslegetøj, der udfordrer både fin- og grovmotorik, f.eks.:

- Lego
- MagnaTiles
- Puslespil og andet konstruktionslegetøj f.eks. ++Brikker eller mosaikstifter

Sang, bevægelse og kaste/gribe

- Børnene deltager løbende i sang- og bevægelseslege, som styrker både motorik, fællesskabsfølelse og kropslig glæde.
- Børnene tilbydes mulighed for at udvikle kaste og gribefærdigheder

Maddannelse og måltidskultur

Rammerne for maddannelse præsenteres for forældrene ved opstart.

Ved måltider:

- Forældre bestemmer selv indholdet af de 2 måltider. Børnehaven anbefaler kun ét sukkerholdigt element pr. dag, på tværs af de 2 måltider

- Personalet indgår i dialog med børnene for at styrke deres evne til at træffe sunde og hensigtsmæssige valg, men børnene bestemmer selv rækkefølge og mængde af mad fra madpakken. Hvis der gives mange sukkerholdige elementer med, må det forvente at mere næringsmæssigt indhold ikke spises

Retningslinje for Krop og køn

Faglig retningslinje for krop og køn supplerer ovenstående beskrivelser

Natur, udeliv og science

De 2 mål:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundenhed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø de 2 pædagogiske mål for Natur, udeliv og science?

Daglig kontakt med naturen

Vi færdes i naturen hver dag. Stadepladsernes placering giver børnene mulighed for at få erfaringer med varierede naturoplevelser og forskellige naturområder, herunder:

- Kyststrækninger
- Skovområder med søer og vandhuller
- Løv- og nåleskov
- Oplande som marker og enge

Børnene oplever årstidernes skiften og de forandringer, der sker i naturen – fra varme sommerdage til kolde vinterdage.

Vi skal fremme børnenes grundlæggende forståelse for, at de er en del af naturen og har et medansvar for at værne om den. Dette bidrager til at skabe grundlag for bæredygtige vaner og en positiv relation til naturen, herunder:

- Indsamle affald, og undgå at efterlade affald
- Sortere affald
- Værne om flora og fauna når vi bevæger os rundt i naturen
- Gøre børnene opmærksomme på ressourceforbrug

Ture i naturen

På ture i skoven er fokus på, at:

- Naturen er en arena for børneinitieret leg
- Naturoplevelser og naturformidling

Det pædagogiske personale planlægger aktiviteter, formidling og understøtter børnenes leg, som opstår spontant, f.eks. ved et væltet træ, der inviterer til klatring.

Samling og formidling

Samlinger indeholder emner om natur, udeliv og science, f.eks.:

- Plancher om dyr og planter

- Brug af digitale medier, f.eks. fuglelyde fra hjemmesider eller videoer fra DR TV

Der skabes desuden mulighed for at se film om dyr og natur, som en del af både spontane og planlagte aktiviteter.

Leg og undersøgende aktiviteter

Børneinitieret leg og fælles aktiviteter understøttes gennem relevante redskaber, såsom insektglas, der stimulerer børnenes nysgerrighed og undersøgende tilgang til naturen. Personalet forholder sig formidlende i et niveau der passer til børnegruppens alder og udvikling

Håndværksrelaterede aktiviteter

Der tilbydes aktiviteter som savning, hamring, snitning og båltænding for børn, der vurderes at have den nødvendige modenhed og kan deltage på en sikker og ansvarlig måde

Madlavning i naturen

Madlavning er en vigtig del af den pædagogiske praksis, særligt bålmad.

Der arbejdes med at:

- Stimulere børnenes nysgerrighed og lyst til mad
- Udvikle madmod og madglæde

Naturens spisekammer inddrages, hvor det er muligt og relevant.

Samarbejde og læring udenfor institutionen

- Førskolebørn deltager i besøg på Nordals Naturskole, hvor de får yderligere erfaringer med natur og udeliv.

Vejr og deltagelsesmuligheder

Børnene skal have erfaring med forskellige vejrtyper. Samtidig skal personalet:

- Være opmærksomme på børnenes grænser og behov
- Træffe fagligt kvalificerede beslutninger ud fra børneperspektivet

Ved udfordrende vejr (blæst, regn, kulde) tages der særligt hensyn til børn i udsatte positioner, som bl.a. kan blive sansemæssigt overbelastede.

Kultur, æstetik og fællesskab

De 2 mål:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø de 2 pædagogiske mål for Kultur, æstetik og fællesskab?

Lege- og læringsmaterialer

Børnehaven råder over en bred vifte af spil og puslespil, både traditionelle og nyere, som understøtter børnenes læring, fordybelse og sociale færdigheder.

Traditioner og fornyelse

Børnehaven arbejder med en balance mellem tradition og fornyelse. Nogle aktiviteter og materialer udfases, mens nye tiltag introduceres. Samtidig værnes der om faste traditioner, f.eks. fastelavn, sankthans og jul.

Kulturhistorisk formidling

På ture i skoven besøger børnene kulturhistoriske steder, såsom Englændergraven. Det pædagogiske personale understøtter oplevelserne gennem fortællinger og historier, som udvider børnenes forståelse og erfaringsverden.

Mangfoldighed og dannelse

Da børnehaven er placeret i et relativt afsondret område, er der særligt fokus på at åbne børnenes forståelse for kulturel forskellighed. Dette sker ved:

- Dialog om forskellige traditioner, værdier og livsformer
- Samtaler om forskelle i udseende, påklædning og familieformer
- At give børnene mulighed for at dele egne erfaringer

Der arbejdes med at skabe en anerkendende dialog, hvor børnene oplever, at mennesker er ligeværdige, og at fællesskaber kan have mange udtryk.

Kreative udtryksformer

Børnene har løbende adgang til tegne- og maleartikler, herunder:

- Hvidt papir til fri udfoldelse
- Printede sider til farvelægning og malebog
- Saks, lim, perler, maling og andre hobbymaterialer

Der tilbydes både børneinitierede og voksenstyrede aktiviteter, hvor børnene kan arbejde med forskellige kreative udtryk.

Musik, sang og bevægelse

Børnene introduceres for klassiske sang- og bevægelseslege

Litteratur og højtlæsning

Børnehavens bibliotek indeholder både klassisk dansk børnelitteratur og nyere bøger. Højtlæsning prioriteres som spontan og planlagt aktivitet

Børnene har mulighed for selv at opsøge bøger. Institutionens litteratur dækker bredt, med særlig vægt på:

- Naturbøger
- Rim og remser
- Eventyr/fortællinger
- Nyeste og klassisk børnelitteratur

Der arbejdes desuden med at præsentere børnene for bøger og film med kulturhistorisk værdi.

Lokalsamfund og samarbejde

Børnehaven samarbejder med lokale aktører for at styrke børnenes kendskab til nærmiljøet:

- Årlig juletur til Elstrup Mølle, hvor børnene pynter juletræ
- Deltagelse i åbent hus hos Egen Frivillige Brandværn, hvor børnene får indblik i en brandstation

Afrunding

Denne læreplan er godkendt af daglig pædagogisk leder

Susan M. Ipsen

Nørreskovens Naturbørnehave